

N2015-5104-DL

Statskontorets rapport – Avgifter i livsmedelskontrollen. Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering

Inledning

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Medlemsföretag är Axfood AB, Bergendahls Food AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige samt Livsmedelshandlarna.

Medlemsföretagen har tillsammans tagit fram branschriktlinjen *Säker mat i din butik* samt *Svensk standard för livsmedelshantering i butik*¹ med syftet att säkerställa hög livsmedelssäkerhet inom branschen. Utöver det branschgemensamma har medlemsföretagen egna elektroniska system och egenkontroller för arbete med livsmedelshantering i butik.

Svensk Dagligvaruhandel anser det bra att de offentliga livsmedelskontrollerna finns, men har under en längre tid påtalat att den bristande enhetligheten i kontrollerna måste rättas till. Livsmedelsbutikerna i landet ges inte lika villkor och konkurrensen snedvrids. Dagligvaruhandeln har också uttryckt kritik mot att butikerna inte alltid får de kontroller som man betalat för att få.

Svensk Dagligvaruhandel har i det pågående arbetet med en svensk livsmedelsstrategi framfört att livsmedelskontrollen är ett exempel på hur regelförenkling/tolkning kan bidra till en mer konkurrenskraftig bransch. Vi är också positiva till den förenklingsresa som ett antal myndigheter genomfört under hösten 2015, vars analys identifierat att kontrollen är ett område som behöver utvecklas.

Vårt remissvar betraktar vi också som ett inspel till arbetet med den svenska livsmedelsstrategin.

¹ <http://www.svenskdagligvaruhandel.se/riktlinjer/saker-mat-i-din-butik/>
<http://www.svenskdagligvaruhandel.se/svensk-standard-for-livsmedelshantering-i-butik/>

Svensk Dagligvaruhandels synpunkter och förslag på Statskontorets förslag till förändringar

Sammanfattningsvis föreslår Statskontoret förändringar inom fyra olika områden som alla påverkar kontrollens utförande.

1. En förenklad riskklassningsmodell bör införas
2. Efterhandsbetalning bör möjliggöras
3. Det behövs mer kommunal samverkan i kontrollen
4. Livsmedelsverket bör agera mer aktivt mot kommunerna

Nedan lämnar Svensk Dagligvaruhandel synpunkter och förslag på Statskontorets presenterade förändringar.

1. **En förenklad riskklassningsmodell bör införas**

Svensk Dagligvaruhandel stödjer Statskontorets förslag att en riskklassningsmodell ska tas fram som fokuserar på antalet besök istället för timmar.

I den föreslagna modellen (andra modulen) anges att modellen borde vidgas på så sätt att den även ger möjlighet att väga in information från andra källor som grund för att bedöma hur väl anläggningen drivs. Svensk Dagligvaruhandel föreslår att Livsmedelsverket, vid revidering av riskklassningsmodell inkluderar att branschens tredjepartscertifiering "*Svensk standard för livsmedelshantering i butik*", blir en sådan källa. Fördelen med att ge butiker som redan är tredjepartscertifierade en lägre riskklass skulle frigöra resurser som kommunen kan lägga på butiker och andra anläggningar som har större behov av kontroll. Riskklassningsmodellen skulle således även bidra till lösningen på vissa kommuners personalbrist. Om tredjepartscertifiering beaktas vid riskklassning skulle det dessutom skapa incitament för fler butiker att certifiera sig enligt "*Svensk standard för livsmedelshantering i butik*".

Svensk Dagligvaruhandel har på sin webbplats www.svdh.se information om vilka butiker som är certifierade enligt "*Svensk standard för livsmedelshantering i butik*" som Livsmedelsverket och kommunerna kan ta del av.

2. **Efterhandsbetalning bör möjliggöras**

Svensk Dagligvaruhandel instämmer med Statskontorets förslag att regeringen genom en förordningsändring ska göra det möjligt för kontrollmyndigheter att ta ut avgiften efter genomförd kontroll.

Fakturering efter genomförd service är mest naturligt och används vid de flesta andra servicetjänster. Det faktum att Statskontoret konstaterar att avgifter i vissa

fall använts för andra ändamål samt att vissa kommuner inte klarar av att genomföra kontroller som butikerna betalat för, anser vi ytterligare visar att Regeringen bör föreslå en förordningsändring som möjliggör efterhandsbetalning.

3. Det behövs mer kommunal samverkan i kontrollen

Svensk Dagligvaruhandel instämmer med Statskontorets uppfattning att kommunal samverkan kan vara ett viktigt instrument för att minska omotiverade variationer mellan kommunerna, både när det gäller kontrollavgifternas storlek och antalet utförda kontroller.

Erfarenheter från Finland, som genomfört ökad regional samordning, visar också att samordning bidrar till kompetenshöjning bland inspektörerna och effektivare resursutnyttjande. Vi vill framhäva det som ytterligare fördelar med en ökad regional samordning. Undersökningar från Finland visar också att förändringen upplevts som positivt av inspektörerna själva.

Svensk Dagligvaruhandel anser att Sveriges riksdag och regering, precis som skett i Finland, använder lagstiftningsinstrument för att skynda på den kommunala samordningen. Där har man i livsmedelslagen angett att kontrollmyndigheterna ska ha en "tillräckligt stor och kvalificerad personal med tillräcklig erfarenhet" för att framgångsrikt bedriva livsmedelskontroll. I en lag om samarbetsområden inom miljö- och hälsoskyddet har detta krav sedan preciserats till att en kommun för miljö- och hälsoskyddet ska ha personalresurser som motsvarar 10 årsarbetskrafter. Om en kommun inte har sådana personalresurser ska den tillsammans med en eller flera andra kommuner bilda ett samarbetsområde. I Finland har de 317 kommunerna bildat 64 samarbetsområden.

4. Ett tydligare och kraftfullare Livsmedelsverk efterlyses

Svensk Dagligvaruhandel instämmer med Statskontorets förslag.

Dagligvaruhandeln upplever att avsaknaden av gemensamma mallar och återrapporteringsystem, är en av orsakerna till bristerna i enhetligheten. Vi anser att det är av stor vikt att Livsmedelsverket tar fram gemensamma mallar och återrapporteringsystem. Dagligvaruhandelns standard "*Svensk standard för livsmedelshantering i butik*" har en gemensam elektronisk portal där revisor och butik kan kommunicera i realtid. Liknande system är applicerbart även på den offentliga kontrollen. Det skulle underlätta för myndigheten att kontinuerligt följa upp och också agera mot de kommuner som har ett avvikande agerande.